

קול צופיין

קול צפ"ן: נשאי קול יחדו ירגנו

תצוה תשפ"ו השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

השיעור נמסר ע"י הרה"ג **שמואל אליהו** הרב הראשי של צפת

מי עמלק של דורנו?

לא האמנו שאירופה המתקדמת תהיה שותפה להשמדת עם. לא האמנו שהאזרחים המהוגנים של צרפת ופולין, שוייץ והולנד, אוסטריה וצ'כסלובקיה, רומניה וליטא, אוקראינה ורוסיה ישתפו פעולה עם היטלר. לא האמנו שהאנגלים והאמריקאים יעמדו מנגד. לא האמנו שכל אומות העולם המתקדמות, האוחזות בדת האהבה והחסד, ישתקו אל מול הפשע הנורא. בתמימות אין סופית עלינו על הרכבות שהובילו אותנו למשרפות של אושוויץ.

חמינאי רוצה להשלים את מחשבת המן והיטלר

התמימות המובנית שלנו שירתה בדור הזה את חמינאי - צורר שמכריז כי הוא רוצה להשלים את מה שהיטלר והמן לא הצליחו. האו"ם הסביר לנו כי האיננים מתכננים אטום רק לצורכי שלום. כשראש הממשלה הבין שיש סיכון קיומי לעם ישראל - ניטרלו אותו ראשי מערכת הבטחון בישראל שלא קראו את פרשת זכור. הם האמינו לשליחיו של חמינאי בעזה ובלבנון ונתנו להם כסף שבנו בו מכונת השמדה משומנת שמטרתה להשלים את תוכנית המן והיטלר. כל זה קרה כי לא קיימנו את המצווה: "זכור את אשר עשה לך עמלק, לא תשכח".

מי הוא עמלק?

העמים התערבבו ועמלק נשאר

יש בעיה הלכתית עם המצווה למחות את עמלק. מצד אחד שלושת המצוות של עמלק קיימות לדורות (רמב"ם הלכות מלכים ה) ומצד שני אנחנו יודעים שהאומות התערבבו בימי סנחריב "כשעלה סנחריב מלך אשור בבל כל האומות ועירבם זה בזה והגלה אותם ממקומם. ואלו המצרים שבארץ מצרים עתה אנשים אחרים הם. וכן האדומים שבשדה אדום" (הלכות איסורי ביאה פרק יב כה). על שבעה עממין כתב הרמב"ם "וכבר אבד זכרם" (בהלכה ד) ולמרות הבלבול הזה הוא לא כתב על עמלק שאבד זכרו. משמע שהוא עדיין קיים למרות שהעמים התערבבו.

היום מבינים את מצוות מחיית עמלק

לכאורה זו מצוה הפוכה מהתורה כולה

יש מצוות עשה מהתורה להכרית את זרע עמלק. ויש עוד מצווה לא לשכוח את הרוע של עמלק, ויש עוד מצווה לשנוא אותו ולא לתת לשנאה הזו להשכח (סה"מ קפח קפט) וזו מצווה שקשה לבני בניו של אברהם אבינו שתפקידם להביא ברכה לעולם. שנצטוו להיות אב המון גוים. מצווה שהיא לכאורה נגד התורה ש"דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום". לכן שאל שאול המלך איך יתכן למחות את עמלק? הרי התורה כל כך מקפידה על שפיכות דמים. אם נמצא הרוג ולא נמצא הרוצח שלו, הציבור דורש דין וחשבון מהמנהיגים והמחנכים שלא עשו מספיק למנוע את הרצח. ולכן שאול התרפה במלחמת עמלק ולא הרג את אגג העמלקי, הצאן והבקר.

את מחיר הטעות של שאול שילמנו בחיינו

את מחיר הטעות של שאול כמעט שילמנו בחייהם כל היהודים בעולם שחיו בתקופת המן בן המדתא האגגי. שאול טעה כי הוא לא ראה מספיק רחוק. הוא לא ראה את המן הרשע שיוצא מאגג מלך עמלק. לעומתו - שמואל רואה שמואג מלך עמלק עלולה לצמוח מלכות רשע אכזרית, נקמנית, שעלולה להחריב את כל העולם. הוא רואה כי אלוקים, שברא את הנשמות, יודע שרחמים על עמלק זו התאכזרות על ישראל ועל האנושות כולה.

המחיר העצום ששילמנו בשואה

בזכות מרדכי ואסתר ניצל עם ישראל בדור ההוא מגזירת המן. בדור של היטלר לא היו לנו מרדכי ואסתר שיוכיחו לנו את עמלק ואת דרכו. לא היה מי שיהיר אותנו מהיטלר שהשמיד שליש מעם ישראל באכזריות לא נתפסת. לא זכרנו את אזהרת התורה מעמלק. לא האמנו שהיטלר יבצע את מה שהוא אמר למרות שסבלנו פרעות, גרוש, עלילות דם ורדיפות בלי סוף מידי האירופאים הנאורים.

זאת תהיה המלחמה האחרונה של ישראל

כן כתב הרמב"ן כי המלחמה עם עמלק הייתה המלחמה הראשונה של עם ישראל ותהיה המלחמה האחרונה. "כי המלחמה מן המשפחה הזאת היא הראשונה והאחרונה לישראל". עליה נאמר "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה וכו'. והנה כל אשר עשו משה ויהושע עמם בראשונה, יעשו אליהו ומשיח בן יוסף עם זרעם. על כן התאמן משה בדבר".

שונאי ישראל בעצם – הם עמלק

על כן כתב הרה"ג יוסף דב סולובייצ'יק זצ"ל כי למרות התערובת של העמים לא אבד זכרם של העמלקים ואנחנו יכולים וצריכים לזהות אותם על פי שנאת ישראל הגדולה שיש בהם. לדעתו, כל שונאי ישראל בעצם הם עמלק שעליהם חלה חובת המחיה. הרב סולובייצ'יק הולך בדרכו של התרגום שאומר כי אותם הגויים שנהרגו בשושן היו עמלקים. "ואמר מלך לאסתר מלכתא בשושן ב'רנתא קטילו יהודאין והובדו חמש מאה גובריא רופילין דמזרעית עמלק וית עשרתי בנוי דקמן וכו' (אסתר ט) למרות שהמן היה אחרי סנחריב.

הרה"ג מרדכי אליהו – הלכה למעשה

מורן הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל חשב כמותו, ולדעתו אין וכל השלוחים שלה בעזה, בלבנון או בכל מקום אחר, דינם כעמלק. הם שונאי ישראל בעצם. וכל הפוגע במשמרות המהפכה או בסינואר, נסראללה וחבריהם מקיים מצוות מחיית עמלק. כך צריך כל חייל לכוון בכל פעם שהוא יורה על האויבים הללו. כך צריך כל מפקד לכוון כשהוא מחזק את רוח הלחימה של חייליו. כך צריכים לפעול במרחבים שבהם קיימים האירנים או שלוחיהם שפועלים על פי הרוח העמלקית.

רק צריך לזכור, כי בשונה ממלחמת עמלק הרגילה שבה צריך למחות את כולם, כאן צריכים למחות כדין עמלק רק את אלה ששונאים אותנו ואויבים לנו. טוב עשו חברי הכנסת שפועלים להטיל עונש מוות על המחבלים שפלשו לישראל בשמחת תורה להשמיד להרוג ולאבד. חייבים אנחנו להפסיק לרחם על האכזרים שממשיכים להסית להשמיד את ישראל.

האם מקבלים גרים מעמלק?

האם עמלקיות היא גנטית?

מתוך ההבנה כי שונאי ישראל בעצם הם עמלקים למדנו כי עמלקיות היא לא רק תכונה גנטית. עמלקיות היא תכונה נרכשת. מתוך העיון בהלכה מסתבר כי גם מי שנולד כעמלקי יכול להתגייר או לקבל על עצמו שבע מצוות בני נח ובזה הוא יוצא מהעמלקיות שלו. כך עולה מדברי הרמב"ם שנביא לקמן, כך כותב רבי שלמה הלוי אלקבץ בספרו מנות הלוי. וכך מסביר החיד"א בספרו עין זוכר.

המתייחדים היו עמלקים

כן כתב רבי שלמה הלוי אלקבץ "ומה שכתב הלא רבים מעמי הארץ מתייחדים הן ימים רבים עמדת מרעיד על הדבר הזה, ביען המתייחדים כפי הנראה היו מזרע עמלק שהיו העמלקים היו התייחדים שפחדו מעם ישראל. ועליהם נאמר 'פי נפל פחד ה'יהודים עליהם'. וכן 'פי נפל פחד

מרדכי עליהם'. והייתי מתפלל על מרדכי היהודי וחגי וזכריה ומלאכי איך קיבלו גרים כאלה. ובהדיא אמרין (יבמות כד): 'אין מקבלים גרים לעתיד לבא'. כי אינם מתגיירים מאהבה אלא מיראה".

נשבע המקום לא לקבל מעמלק

ועוד הקשה "והלא איתא במכילתא, רבי אליעזר אומר נשבע המקום בכסף הקבוד שלו, שאם יבוא מכל האמות שיקבלוהו, ולעמלק ולביתו לא יקבלוהו, שנאמר ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה איתא ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי. נזכר דוד באותה שעה מה שנאמר למשה רבנו, אם יבוא מכל האמות שבעולם להתגייר שיקבלוהו, ומביתו של עמלק שלא יקבלוהו, מייד ויאמר אליו דוד דמך על ראשך כי פיך ענה בך' לקד נאמר מדור דור" (שמואל ב א).

פירוש 'מתייחדים' – מתגיירים

ממשיך רבי שלמה הלוי אלקבץ וכותב כי בגלל דברי המכילתא הוא חשב בתחילה לפרש את המילה "מתייחדים" במובן של מראים עצמם יהודים או במנהגם או במלבושיהם. אבל לא באמת קיבלו את הגרים העמלקים כגרים אמיתיים. אלא שראיתי כי רש"י פירש 'מתייחדים' – 'מתגיירים'. וכך הוא במדרש שאומר על מרדכי שהוא שקול כנגד אברהם "שהיה שקול כאברהם בדורו מה אברהם אבינו מסר את עצמו לתוך כבשן האש והחזיר והכיר לבריות גדולתו של הקב"ה ה"ד (בראשית י"ב) 'את הנפש אשר עשו בחרן' אף מרדכי בימיו הכירו הבריות גדולתו של הקב"ה ה"ד ורבים מעמי הארץ מתייחדים" (רבה אסתר - פרשה ו פסוק ב).

מבני בניו של המן לימדו תורה בבני ברק

וכך כתוב מפורש בגמרא (גיטין נז ע"ב) "מבני בניו של המן לימדו תורה בבני ברק, ומנו רב שמואל בר שילת". אם כן משמע שחלה הגרות שגיירו את בניו של המן מזרע עמלק. על כן פירש החיד"א (בעין זוכר ג') כי להלכה לא נפסק כמו המכילתא שאוסרת לגייר גרים שבאים מעמלק אלא כמו הגמרא שאומרת כי מבני בניו של המן לימדו תורה בבני ברק.

רמב"ם – מקבלים גרים מעמלק

וכן כתב הרמב"ם במפורש "כל העכו"ם כולם כשיתגיירו ויקבלו עליהן כל המצוות שבתורה והעבדים כשיתחררו הרי הן כישראל לכל דבר שנאמר 'הקהל חוקה אחת יהיה לכם' ומותרין להכנס בקהל ה' מיד וכו' חזן מוד' עממין בלבד והם עמון ומואב ומצרים ואדום שהאומות האלו כשיתגייר אחד מהן הרי הוא כישראל לכל דבר אלא לענין ביאה בקהל". לפי דבריו עמלקי יכול לבא בקהל אם יתגייר.

עמלק שקיבל שבע מצוות בני נח – מקבלים אותו

וכן כתב בהלכות מלכים (ו ד) שעמלק שהשלים עם ישראל – מקבלים אותו. "וכן הוא אומר בעמלק 'תמחה את זכר עמלק'. ומנין שאינו מדבר אלא באלו שלא השלימו? שנאמר 'לא היתה עיר אשר השלימה את בני ישראל בלתי החוי יושבי גבעון את הכל לקחו במלחמה כי מאת ה' היתה לחזק את לבם לקראת המלחמה את ישראל למען החרימם'. מכלל ששלחו להם לשלום ולא קבלו".

וכתב הראב"ד כי השלמה עם ישראל לבד לא מספיקה אלא שיקבלו עליהם שבע מצוות בני נח. וכן כתב הכסף משנה שם "שבכלל השלימו הוא קבלת שבע מצוות. שאם קבלו עליהם שבע מצוות - הרי יצאו מכלל שבעה עממין ומכלל עמלק והרי הם כבני נח הכשרים".

במלחמת עם

כלביא

ובמלחמת

חרבות ברזל

ראינו שה'

עושה דין

ברשעים.

ואמרו חכמינו

כי כאשר

"הקב"ה עושה

דין בצדיקים

מתיירא

ומתעלה

ומתקלס. אם

כן באלו כל

שכן ברשעים"

למה הרג דוד את הגר העמלקי?

ואם מקבלים גרים מעמלק למה הרג דוד את הגר העמלקי? לכך כתב הרמב"ם בהלכות סנהדרין (פרק י"ח הלכה ו') "וזה שהרג יהושע עכן ודוד לגר עמלקי בהודאת פיהם, הוראת שעה היתה או דין מלכות היה. אבל הסנהדרין אין מומיתין ולא מלקין המודה בעבירה שמה נטרפה דעתו בדבר זה" (והוא רוצה להתאבד). הא למדת שאין למדים הלכה מהריגת הגר העמלקי שהרג את שאול משיח ה'. "וכללו של דבר גזירת מלך היא".

עמלקי – זהות פיזית וזהות רוחנית

מכאן למדנו כי עד שלא נתערבו האומות, העמלקים היו עם שלם שצריך למחות אותו. ואם יבוא אחד מהם וייתגייר או שיקבל על עצמו שבע מצוות בני נח – הרי יצא מכלל עמלק. ואם לא קיבל – דינו כעמלק לכל דבר. ואחרי שנתערבו העמלקים בגויים אנחנו מזהים את העמלקים על פי השנאה שלהם. ואם נמצא מישהו שהוא שונא את ישראל בעצם, הרי גילה על עצמו שהוא עמלקי, וצריך להעבירו מן העולם.

להבדיל בין עמלקים לבין הנגרים אחרים

אויבים ושונאים – הם עמלקים. הצרים אותם – לשם מלחמה

על פי זה מדייק בעל מנות הלוי את המילים של מגילת אסתר בתיאור הנקמה שעושים ישראל באויביהם. כל פעם נכתב לשון אחרת והלשון היא ממש מדויקת. בתחילה כתוב "אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל עִיר וְעִיר לְהַקְהֵל וּלְעַמֹּד עַל נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד וּלְהַרְגַּם וּלְאַבֵּד אֶת כָּל חַיַּל עִם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֲתָם טַף וְנָשִׁים וְשָׁלָל לְבָז" (ח א.).

אחר כך כתוב "פִּתְשָׁן הַתֵּב הַנֶּתַּן דָּת בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה גָלוּי לְכָל הָעַמִּים וְלַהֲיוֹת הַיהוּדִים עֲתִידִים לַיּוֹם הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם" (יג). מדייק מנות הלוי ואומר כי באגרות כתוב כי כָּל חַיַּל עִם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֲתָם. "כי כוונת לשתי הכתות כי על הכת אשר לא שונאים הם להם שנאה פרטית מתמול שלשום אמר 'אשר נתן המלך ליהודים להקהל ולעמוד על נפשם וגו' את כל חיל עם ומדינה הצרים אותם. ואם לא יהיו צרים אותם אין להם רשות לשלוח יד בהם. אבל על הגויים העמלקים האויבים להם נאמר 'להנָקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם' אפילו לא צרים אותם אלא שמתחבאים בבתייהם.

האויבים מתכננים שליטה על יהודים, והיהודים שולטים בשונאיהם

את ההבדל הזה רואים גם בשעת הביצוע שביום י"ג אדר "ביום אֲשֶׁר שָׁבְרוּ אֹיְבֵי הַיהוּדִים לְשָׁלוֹט בָּהֶם וְנִהְפְּכוּ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיהוּדִים הַמָּוֶה בְּשֹׁנְאֵיהֶם" (ט א) אלו העמלקים האויבים והשונאים שהיהודים שולטים בהם. על כל העמים מבקשי רעתם נאמר "נִקְהְלוּ הַיהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁנוּרֹשׁ לְשַׁלַּח יָד בְּמִבְקָשֵׁי רַעְתָּם וְאִישׁ לֹא עָמַד לִפְנֵיהֶם כִּי נָפַל פָּחַדָם עַל כָּל הָעַמִּים" (ט ב.).

הכו היהודים את העמלקים אפילו אם התחבאו בבתייהם

כיון שנפל פחדם על כל העמים מבקשי רעתם שבאו לשלול שלל, הרגו היהודים רק עמלקים האויבים והשונאים. לכן כתוב בשעת ביצוע הפקודה את המילים המדויקות. "וַיִּבְנוּ הַיהוּדִים בְּכָל אֹיְבֵיהֶם מִכַּף חֶרֶב וְתָרַג וְאֶבְדָּן וַיַּעֲשׂוּ בְּשֹׁנְאֵיהֶם כְּרָצוֹנָם" (ט ה). והכו היהודים את העמלקים בין אם היו צרים אותם ובין אם היו מתחבאים בבתייהם.

זרע עמלק – להאביד

זהו שנאמר בתרגום כי הגויים שנהרגו היו מזרע עמלק הנקרא אויביהם ושונאיהם "ואמר מלכא לאסתר מלכתא בשושן בירתא קטילו יהודאין והובדו חמש מאה גובריא רופילין דמורעית עמלק וית עשרתי בניו דהמון, במשאר פלכי מלכא מה עבדו ומה שאלתך ותתיבה לך ומה בעותיך עוד ותתעבד" (ט יב). וכן תרגם על מה שהרגו היהודים ביום י"ד בשושן "ואיתכנשו יהודאין די בשושן אופ ביומא ארבע עשר לירח אדר וקטלו בשושן תלת מאה גוברין מדבית עמלק ובעדא לא אושטיו ית ידיהון".

קיבלו גרים עמלקים – משום קידוש השם

מכאן למדנו שהמומחים היו מזרע עמלק והמתיגירים היו בעיקר מיתר העמים כדמשמע מהא דמדרש רבתי שהבאנו למעלה. כן קיבלו גרים מעטים גם מזרע עמלק כמו שלמדנו מהגמרא על בני בניו של המן שלימדו תורה בבני ברק. וקיבלו אותם משום קידוש השם שבינו כי איננו שונאים את עמלק בחינם, אלא רק כאשר הוא מחזיק במידותיו הרעות ובשנאתו אותנו. אבל כאשר הוא חוזר בתשובה ומוקבל עליו שבע מצוות בני נח. אין לנו ענין למחות אותו מעל פני האדמה. "ונכחו דברי המן הרע הזה" שדיבר רע על היהודים.

הגויים
התייהדו כי
הם ראו את
קדושת ה'
שמתגלית
בעם ישראל.
שכאשר
תהלת ה'
ידבר פי"
מיד מתקיים
"ויברך כל
בשר שם
קדשו לעולם
ועד"

ורבים מעמי הארץ מתייהדים

כשהקב"ה עושה דין - מתיירא ומתעלה ומתקלס

במלחמת עם כלביא ובמלחמת חרבות ברזל ראינו שה' עושה דין ברשעים. ואמרו חכמינו כי כאשר "הקב"ה עושה דין בצדיקים מתיירא ומתעלה ומתקלס. אם כן באלו כל שכן ברשעים" (רש"י ויקרא י ג). לכן יש היום התעוררות של תשובה גדולה בעם ישראל ובעולם, ועוד תהיה התעוררות הרבה יותר גדולה אחרי שארה"ב תכה את האיראנים הפרסים ממשיכי דרכו של המן ועמלק.

וכתב רב צדוק הכהן זצוק"ל דבר מאוד חשוב. הגויים התייהדו כי הם ראו את קדושת ה' שמתגלית בעם ישראל (רס"ס לילה כ. פרי צדיק פורים ד). שכאשר "תהלת ה' ידבר פי" מיד מתקיים "ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד" (תהילים קמה). וכן כתב הרמ"א על המתייהדים בגלל פחד היהודים, שנדבקו הגויים בפחד ה' של היהודים (מחיר יין אסתר ה, תפארת שלמה רמזי פורים).

מה גרם לגויים להתקרב אל ה'?

בליקוטי הלכות שכתב רבי נתן זיע"א, תלמידו של רבי נחמן מברסלב, כתוב בכמה מקומות מה גרם לרבים מעמי הארץ להתייחד ולהתגייר.

א. בגלל שלא התיימשו מהגאולה. שהגלות הוא בחינת אבדה, כמו שפירשנו "ואבדתם בגוים" וכו'. ומרדכי לא התיימש "ובכל יום יוים מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר" - שהיא בחינת אבדתו כנ"ל - "ומה יעשה בה". ואסתר הצדקת, היא גם היא, לא התיאשה עצמה מן הרחמים, ועל ידי זה לא די שלא נאבדה ביניהם, אף גם על ידי דקא וכו' לתקן הנס, להכניע ולהפיל הקון עמלק מפלה גדולה ולמצא אבדות רבות אפילו מהגויים (לקוטי הלכות או"ח הלכות ברכת הפרות הלכה ה).

ב. על ידי גילוי כח התפילה חזרו האומות בתשובה. שראו כח התפילה של עם ישראל שהפך להם את הגזירה הקשה לנצחון גדול והכו את אויביהם (לקוטי הלכות או"ח הלכות ציצית הלכה ה).

סיפורים על הרב זצ"ל

הנה באתי במגילת ספר

בתקופת מלחמת השחרור התגוררה משפחתנו בירושלים, שהיתה אז עיר במצור. בימים ההם היה בלתי אפשרי להכניס לעיר מצרכים, והכול היה במידה ובמשורה. המצרכים שכן הגיעו, הגיעו בשיירות, תוך סכנה גדולה. חסרים היו הרבה דברים לתושבים וביניהם גם מגילת אסתר כשרה. היו מגילות בודדות בכל העיר והיה צורך דחוף להביא מגילות אחרות.

שני אחי שהיו בחורים צעירים לקחו יוזמה. הרב מרדכי הצעיר והרב נעים הגדול, קיבלו על עצמם לכתוב את מגילת אסתר מתוך מגילה אחרת. כל אחד קיבל על עצמו לכתוב חצי מהמגילה, על-מנת להספיק את כתיבת המגילה עד חג הפורים.

במשך ימים ספורים הם ישבו וכתבו במרץ, וכך היתה לתושבי העיר ירושלים מגילה כשרה לקרוא בה בחג הפורים.

(חכם שמעון אליהו, אחיו של הרב)

לא חוכמה לדעת – חוכמה לדעת לבטל גזירות

במכתבו של הרב ברוך שפירא זצ"ל, שהרב אליהו זצ"ל החשיבו, כאמור, לאחד מל"ו צדיקים נסתרים, היה כתוב על הגירוש מגוש-קטיף העתיד להתרחש, למרות שהמכתב נכתב כעשר שנים לפני שעניין הגירוש עלה לדיון בציבור.

כידוע, הרב אליהו אמר וחזר ואמר לכל המתישבים: "היה לא תהיה". הוא חזר על כך כמה וכמה פעמים, ואמר שצריך להתפלל על זה ולהיאבק בזה ולא לתת לזה לקרות. הוא גם אמר מה לעשות אם הגירוש יתבצע, אבל הוא כל הזמן האיצ גם בפוליטיקאים וגם במתיישבים להתחזק ואמר למתיישבים לא לנטוש את הבתים שלהם, לא לארוז ולא לתת יד לכל הפעולה של הגירוש.

שאלתי את הרב אליהו: "למה הרב אומר כך, הרי הוא יודע ממסירת המודעה של הרב ברוך שפירא כי הדבר אכן צריך לקרות?", והרב השיב לי: "תפקידנו הוא לא לדעת מה שיקרה, תפקידנו הוא להתפלל שהגזירות יבוטלו. כך היה עושה הבבא-סאלי, כך היה עושה רבי אפרים הכהן, כך היה עושה חכם מנחם מנשה, הפחח, כך היה עושה רבי יהודה פתיה ורבי יצחק אלפיה. הם היו מבטלים את הגזירות מכלל ישראל והיו מוסרים את נפשם על כך. גם אנחנו צריכים לעשות כך".

זה מה שאומר הכתוב: 'על חומתך ירושלם הפקדתי שמרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו הפונקים את ה' אל דמי לך. ואל תתנו דמי לו עד יבנו ועד ישים את ירושלם תהלה בארץ' (ישעיה סב, ו-ז). אפילו הרב חדה מונחת על צווארו של אדם, לא יתיאש מן הרחמים. אסור לנו להניח מהתפילה. גם כשהתברר למרדכי הצדיק שהגזירות נחתמו למעלה בשמים – הוא לא נרתע והתפלל ביחד עם אסתר וכל ישראל שבשושן הבירה כדי לבטל את הגזירה. לא צריכים להתרשם ממה שרואים למעלה. צריכים להתחזק בתפילה ובאמונה ולא להרפות".

(הרב שמואל מורנו, ראש ישיבת "מעיני הישועה")

תשובה כהלכה

פועלם את רצון ה'. אני משתדלת להאמין שכל דבר הוא מה' ושהוא הביא אותי למצב של התמודדות, אבל יש גם אמונה שהוא זה שיצא אותי מהבעיה. אני בכיתה י"ב וקשה לי להתחיל מה אעשה בשנה הבאה, ואני לא אוהבת החלטות ושנויים. אז אני רק מתפללת על זה. זה נכון? המחשבה שה' יחליט בשבילנו היא קצת עצלנות. בוודאי לא התכוונת של ה' ביחס לאדם. אשר ברא אלוקים לעשות – אלוקים ברא בשביל שנעשה. הקב"ה שם אותנו בעולם כדי שנשתדל ונפעל בכוונתו אנו את רצונו יתברך. לכן את צריכה לעשות ולפעול ולחשוב ולהתיעץ עם מי שצריך היכן ה' הכי רוצה שתהיי בשנה הבאה, ולפעול כדי להגיע לשם. בכל מקרה, לאן שלא תגיעי עם כל ההשתדלות שלך, מצווה עליך להאמין שזה היה רצונו יתברך, וכאן נכנסת האמונה.

ג. **ביטול הפעם והחמה.** ועל ידי התפילה הפכו את הכעס לתפילה בחום הלב. ובזכות זה חזר העשירות אל הקדשה, ועל ידי זה "ורבים מעמי הארץ מתהילים" (לקוטי הלכות או"ח הלכות פורים הלכה ו).

ד. **על ידי השמחה של ישראל חזרו האומות בתשובה.** "כי עקר הגדלת הכבוד דקדושה הוא על ידי ענוה, שעל ידי זה זוכין לתורה וכו' כנ"ל, ועל כן זוכין על ידי זה לשמחה, בבחינת 'ויספו ענוים בה' שמחה' (לקוטי הלכות יו"ד הלכות ערלה הלכה ה). במיוחד כשרואים את החימה שבוערת באחשוורוש ובהמן וכנגדה את האורה והשמחה של היהודים מיד מתייהדים.

ה. **באמצעות משפט הצדק.** שהשופטים של אחשוורוש והמן שפטו משפטי עוול. וחכמי ישראל שופטים משפטי אמת, ועל ידי משפט צדק – חוזרות האומות בתשובה. וכך יעשה משיח צדקנו כמו שכתוב (ישעיה יא, ד): "ושפט בצדק דלים" (לקוטי הלכות יו"ד הלכות מילה ד).

ו. **מרדכי הוציא להם את המרירות והביא להם את החרות שהיא בחינת שלום.** דכתיב "ודובר שלום לכל זרעו" – "כי על ידי השלום יכולין להמשיך כל העולם לעבודתו יתברך" (לקוטי הלכות יו"ד הלכות קרחה וכתבת קעקע הלכה ג).

ז. **בזכות אסתר ששמרה על האמת בתוך כל החושך והטומאה בבית אחשוורוש** "וְאֵלֶּיךָ לֹא דִּי שְׁאֵין הַסֵּטְרָא אֶחָרָא וְהַחֲשָׁךְ יְכוּלִים לְמַנְעוֹ וְלְבַלְבֵּל תְּפִלָּתוֹ ח"ו אף גם זוכה לעשות פתח גם לאחרים, להוציא גם אחרים מהחשך, ולהחזירם בתשובה" (לקוטי הלכות חו"מ הלכות דינים ג).

ח. **החזירו את כל הקדושות שבלעו מהם.** וכך כתב על אסתר המלכה "כי הַסֵּטְרָא אֶחָרָא רֹצֵחַ לְבָלְעָה, אֲבָל הִיא הִיטָה בְּעַל כַּח גְּדוּל, וְלֹא דִּי שְׁלֹא בְּלָעָה אוֹתָהּ, אֲדַרְבָּא, הִיא עֲמָדָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלֵהֶם וְכו' וְלֹא דִּי שְׁלֹא בְּלָעוּ אֶת יִשְׂרָאֵל פֶּאֶשֶׁר עָלָה עַל מַחֲשַׁבְתָּם הָרָעָה, אֲדַרְבָּא, יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ אֶז מַאֲפֵלָה לְאוּרָה, מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה, וְחִזּוֹר לָהֶם כָּל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁבְּלָעוּ מֵהֶם" (לקוטי הלכות או"ח הלכות ברכת הריח הלכה ד).

ט. **דיבור נאה מחזיר את הגוים בתשובה.** "ועל כן מרדכי היהודי אשר שמעו הולך בכל המדינות – שָׁחַרְחַת בְּחִינַת הַדְּבוּר הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁנִּשְׁמַע לְמַרְחוֹק עַד שֶׁבָּאִין הַעַפְ"ם וְכוּ' וְכוּ' (אסתר ח, יז): "ורבים מעמי הארץ מתהילים" (לקוטי הלכות או"ח הלכות לולב ואתרוג הלכה ב).

י. **מגילת אסתר שהתפרסמה בין הגוים.** (ט"ז או"ח שלד יא). וזה שקתוב, "וכל מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדלת מרדכי... הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס – שָׁחַרְחַת לֹא מִצִּינוּ בְּמִקְוֹמוֹת אֲחֵרִים" כי על ידי זה נעשין גרים, בחינת ורבים מעמי הארץ מתהילים (לקוטי הלכות או"ח הלכות פורים הלכה ב).

יא. **יראת ה' של ישראל.** שבאה על ידי מקרא מגילה ועָשָׂו מְשִׁיכִין הִרְאָה בְּשֶׁכַל עֲלִיּוֹן מֵאֵד מֵאֵד עַל יְדֵי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה שֶׁהִיא פְּרָסוּמִי נֶסֶא, שֶׁמִּפְרָסֶם שְׁאֵין לְהַתִּירָא מִשּׁוּם אָדָם וּמִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם כִּי אִם מִהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ לְבָדוֹ (לקוטי הלכות יו"ד בכור בהמה טהורה ד).

יב. **בפורים אנו זוכין שנתגלה אור הצדיק האמת שבעל דור נדור בהתגלות גדול מאד.** והוא לא יכרע ולא ישתחוה. והוא זוכה "להכניע הראש כל חוצות" ונכנע עמלק, ובאו אחריו ישראל וגם רבים מהאומות שהתגירו (לקוטי הלכות חו"מ הלכות מתנה הלכה ג).

וכך יהיה לעתיד לבא

על הפסוק "וְיָצְאוּ וַיָּשׁוּבוּ אֶל ה' כָּל אֲפִסֵּי אֶרֶץ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי ה' כָּל מִשְׁפָּחוֹת גוֹיִם: כִּי לֹה' הַמְּלֹכָה וּמִשְׁלַל בְּגוֹיִם" האמור במזמור איילת השחר של אסתר פירש החסיד יעבץ "על כרחק אי אפשר לפרש על זמן מרדכי ואסתר כי לא שבו אז כל אפסי ארץ, כי אעפ"י שאמר (אסתר ח) 'ורבים מעמי הארץ מתהילים' לא היו כלם וגם לא היו מכל משפחות גוים" אלא שהפסוקים הללו מדברים על חזרת הגוים בתשובה במהרה בימינו. אמן.